

Plana agrícola de Palou

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Sector sud del terme municipal. Palou.
Emplaçament Diversos accessos
Alçada: 117

Coordenades:

Latitud: 41.58759
Longitud: 2.28111
UTM Est (X): 440080
UTM Nord (Y): 4604238

Classificació

Número de fitxa 08096 - 76
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia Zona d'interès
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: Propietaris diversos
Fitxes associades:
[Mina de can Giró](#)
[Palou](#)
Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huélamo
Data de registre de la fitxa: dl., 01/10/2001 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: Jordi Piñero Subirana
Data de la darrera revisió: dv., 05/04/2024 - 11:47

Descripció

Plana de conreus i habitatges rurals de caràcter més aviat aïllat que s'estén al sud del terme municipal de Granollers; un territori, el de Palou, que fins a principis del segle XX havia constituït un municipi independent.

D'oest a est aquesta plana s'aixeca suaument des de la llera del riu Congost cap a la serra de Llevant, i fa una funció de connexió biològica. Al nord queda limitada per la ciutat de Granollers, i al sud pel límit del terme municipal. Presenta una extensa zona de cultius que esta esquitxada per cases de pagès i antigues masies. Aquesta àmplia zona de conreus serveix també com a pulmó de la congestionada ciutat de Granollers i el seu entorn, fortament urbanitzat. La plana és travessada pel Camí Ral i conserva una completa xarxa de camins de caire tradicional, els quals tendeixen a una distribució ortogonal.

De l'antic paisatge agrícola n'ha subsistit una interessant xarxa de mines o recs, basses i pous, així com un molí de vent complet i algunes barraques. En canvi, han desaparegut les moltes basses de cànem que hi havia. Pel que fa a les mines, han anat quedant en desús a partir sobretot de la segona meitat del segle XX. Moltes han desaparegut, però encara se'n conserven diverses que porten aigua. Una de les més ben conservades és la mina de can Giró, que passa per aquest barri i per la zona del Junyent, tot i que en els darrers anys s'ha anat degradant per manca de manteniment. Les mines i recs servien per regar una àmplia zona d'horta, darrerament en recessió. Nous conreus, com el dels calçots, han anat substituint els productes d'horta més tradicional.

Història

En època preromana els terrenys propers al riu Congost eren aiguamolls i no estaven habitats. De mica en mica foren dessecats i s'hi introduïren conreus adients, com el del cànem (BAULIES, 1965). En època alt-medieval, al segle X, ja hi ha referències que indiquen que Palou comptava amb un sistema d'irrigació que permetia l'existència d'horts, canyars i terres dedicades al conreu de cànem i de lli. Aquests conreus es trobaven molt estesos a tot el Vallès.

A la primera meitat del segle XIX es produïa sobretot blat, mongetes, blat de moro, cànem i vi. A partir del 1830 se sap que hi ha bons rendiments dels camps, amb el foment dels cereals, la ramaderia i el moresc, introduït el segle XVIII, i era interessant l'èxit d'un nou producte que en endavant seria bàsic en l'agricultura vallesana: la patata (BAULIES, 1986). A l'inici del segle XX, Palou destacava encara pel conreu del cànem. Tanmateix, davant la competència del cànem italià i el jute indi, el conreu del cànem desaparegué entorn del 1925 i fou substituït pel farratge destinat al bestiar boví. Al segle XX l'explotació ramadera, especialment de vaques per a llet, va esdevenir el principal motor de desenvolupament agrari de la zona.

Pel que fa al sistema de mines i recs, nodrit en diferents punts on hi havia surgències naturals d'aigua, aquest es trobava molt estès al segle XIX i al llarg del XX. Tanmateix, és difícil de precisar la cronologia de cadascun dels molts recs que hi havia, els quals a partir de la segona meitat del segle XX han anat quedant en desús i alguns s'han perdut. Les mines proporcionaven aigua per al rec d'una gran extensió d'horta. Existien unes normes per a la comunitat de regants, i cada pagès tenia un horari de rec estipulat, que anava en funció de la superfície a regar. L'aigua de les mines també es va aprofitar per instal·lar-hi diversos rentadors o safarejos. N'hi havia a molts dels barris de Palou, i s'utilitzaven de manera comunitària. Fins a la dècada de 1970 alguns d'aquests rentadors encara es feien servir.

Palou havia estat un municipi independent fins que l'any 1928 fou agregat a Granollers. A més de les masies aïllades, d'origen medieval, als segles XIX i XX van anar sorgint un bon nombre de cases de pagès més petites que es troben més o menys agrupades en barris o carrers.

Bibliografia

BAULIES I CORTAL, Jordi (1965). *Granollers*. Barcelona, Biblioteca Selecta, volum. 372.

BAULIES I CORTAL, Jordi (1986). "Del Decret de Nova Planta al 1850", a *Estudis de Granollers i del Vallés Oriental*, Núm. 1, Aproximació al medi natural i a la història de Granollers, pp. 59-64, Granollers: Servei Municipal de Cultura.

CONDE I CROS, Gemma; MARTÍ I RAGUÉ, Xavier (1998). "L'entorn natural i el creixement urbà de Granollers", a *Lauro*, núm. 14, pp. 33-40, Granollers, Museu de Granollers.

PATRIMONI (1985). Patrimoni Històric Arquitectònic. Granollers: Caixa de Crèdit Granollers.

Enllaços d'interès:

[Arxiu Municipal de Granollers. Arxiu fotogràfic](#)
[L'entorn natural i el creixement urbà de Granollers](#)

